

V Bruseli 30. januára 2023  
(OR. en)

5422/23

COSCE 2  
COPS 31  
CFSP/PESC 91

## VÝSLEDOK ROKOVANIA

|                  |                                                                                        |
|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:              | Generálny sekretariát Rady                                                             |
| Komu:            | Delegácie                                                                              |
| Č. predch. dok.: | 5262/23                                                                                |
| Predmet:         | Závery Rady o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy<br>na roky 2023 – 2024 |

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2023 – 2024 v znení, ktoré schválila Rada na svojom 3 929. zasadnutí 30. januára 2023.

**Priority EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2023 – 2024**

1. Nevypprovokovaná, neodôvodnená a nezákonná útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jeho pokusy o násilnú zmenu európskej bezpečnostnej architektúry sú v rozpore s medzinárodným poriadkom založeným na pravidlách a demokratickými základmi európskeho politického, sociálneho a hospodárskeho poriadku. EÚ a Rada Európy by v tejto súvislosti mali zintenzívniť svoje vzťahy z kvalitatívneho aj kvantitatívneho hľadiska.
2. Vo svete, v ktorom jednostranné prístupy v kombinácii s geopolitickými posunmi moci spochybňujú multilateralizmus, Európska únia a Rada Európy vzájomne profitujú zo svojich silných stránok, odborných znalostí a kompetencií. Presadzovanie multilateralizmu je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým. Európska únia je presvedčená, že najlepším spôsobom, ako zachovať celosvetový mier a bezpečnosť a posilniť ľudské práva, demokraciu a právny štát v Európe, zostáva účinný multilateralizmus založený na spoločných pravidlách. V tejto súvislosti sa bude spolupráca EÚ s Radou Európy naďalej usmerňovať vykonávaním spoločného oznámenia o posilnení príspevku Európskej únie k multilateralizmu založenému na pravidlách z roku 2021, čím sa zároveň prispeje k dosiahnutiu Agendy 2030 Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj a jej cieľov udržateľného rozvoja.
3. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine, ktorá je závažným porušením medzinárodného práva a veľkou hrozbou pre celosvetový mier a bezpečnosť, má vážne dôsledky pre multilaterálnu architektúru Európy vrátane vzťahov medzi EÚ a Radou Európy. V súčasnosti je mimoriadne dôležité zachovať jednotu, opätovne potvrdiť význam našich spoločných hodnôt a zásad a posilniť úlohu Rady Európy ako garanta pre podporu a presadzovanie ľudských práv, demokracie a právneho štátu v Európe.

4. EÚ podporuje usporiadanie štvrtého samitu hláv štátov a predsedov vlád Rady Európy, ktorý bude mať v tejto súvislosti zásadný význam. Ako navrhla skupina Rady Európy na vysokej úrovni pre reflexiu, samit bude príležitosťou opätovne sa zaviazat' na najvyššej politickej úrovni k základným hodnotám Rady Európy a vymedziť jej úlohu v novej geopolitickej situácii. Únia víta správu skupiny na vysokej úrovni pre reflexiu ako dôležitý príspevok k prípravám samitu.
5. V roku 2009 sa nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy stali ľudské práva, demokracia a právny štát stredobodom politik Európskej únie a vytvorili sa väčšie príležitosti na spoluprácu s Radou Európy. V posledných rokoch si obe organizácie vytvorili strategické partnerstvo založené na spoločných hodnotách a spoločných prioritách. Európska únia sa stala hlavným inštitucionálnym partnerom Rady Európy z politického, finančného a právneho hľadiska, ako sa opätovne potvrdilo na ministerskom zasadnutí Výboru ministrov, ktoré sa konalo v máji 2021 v Hamburgu.
6. V záujme posilnenia demokracie v európskych štátoch sa stalo zásadne dôležitým spojiť sily s cieľom zvrátiť zhoršovanie situácie v oblasti demokracie, podporovať právny štát a presadzovať ľudské práva, chrániť integritu demokratických procesov pred vonkajším zasahovaním a dezinformáciami, zaručiť nezávislosť súdnictva, zaistiť slobodu médií a bezpečnosť novinárov a zlepšiť účinnosť demokratických inštitúcií a rozhodovania, a to aj prostredníctvom zmysluplného zapojenia aktérov občianskej spoločnosti a zvýšenej angažovanosti občanov. Konferencia o budúcnosti Európy, ktorá je bezprecedentným uplatňovaním participatívnej demokracie na úrovni Európskej únie, preskúmala nové spôsoby, ako zapojiť občanov do rokovaní o tom, ako by sa mala EÚ ďalej rozvíjať vzhľadom na kľúčové výzvy, a vytvorila príležitosti na budúcu spoluprácu s Radou Európy – konkrétne v kontexte Svetového fóra pre demokraciu a Konferencie medzinárodných mimovládnych organizácií Rady Európy – pri vykonávaní jej návrhov. Cieľom EÚ a Rady Európy je ďalej rozpracovať zapojenie občanov do európskych záležitostí a vytvárať nové priestory na diskusie medzi Európanmi.

7. V nadväznosti na prijatie rozhodnutia Výboru ministrov zo 16. marca 2022 prestala byť Ruská federácia členom Rady Európy a už nie je vysokou zmluvnou stranou Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP), čím viac ako 140 miliónov ľudí v Rusku pripravila o ochranu ľudských práv, ktorú dohovor poskytuje. Európska únia je naďalej plne odhodlaná podporovať účinné fungovanie systému dohovorov Rady Európy a bude naďalej podporovať iniciatívy Rady Európy zamerané na posilnenie rozvoja hodnôt organizácie, v neposlednom rade jej činnosti na podporu Ukrajiny. Rada Európy by tiež mala zintenzívniť spoluprácu s Bieloruskom (vrátane novovytvorenej kontaktnej skupiny) a ruskou demokratickou opozíciou a aktérmi občianskej spoločnosti, nezávislými médiami a obhajcami ľudských práv, ktorí pôsobia vo svojej domovskej krajine aj mimo nej, a to prostredníctvom cieleného zamerania sa na záväzky v oblasti ľudských práv a demokracie prijaté na iných multilaterálnych platformách, ako je Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.
8. EÚ zdôrazňuje ústrednú úlohu práva EÚ v oblasti ľudských práv, ktoré zaručuje Európsky dohovor o ľudských právach (EDLP) a vykladá Európsky súd pre ľudské práva, a zdôrazňuje význam pristúpenia EÚ k EDLP, čo EÚ umožňuje, aby sa ako zmluvná strana formálne zapájala do konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva. V tejto súvislosti bude EÚ venovať zvýšenú pozornosť práci Výboru ministrov pri dohľade nad výkonom rozsudkov Súdneho dvora.

9. EÚ bude okrem toho naďalej podporovať činnosti čiastkových dohôd Rady Európy a špecializovaných orgánov, najmä Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia), Skupiny štátov proti korupcii (GRECO), Výboru expertov pre vyhodnocovanie opatrení proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (MONEYVAL), Skupiny expertov pre opatrenia na boj proti násiliu na ženách a domácemu násiliu (GREVIO), Skupiny expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA), Európskej komisie pre efektívnosť justície (CEPEJ), skupiny Rady Európy pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti drog a závislostí (skupina Pompidou), Výboru na zabránenie mučeniu (CPT), Výboru pre umelú inteligenciu (CAI), Lanzarotského výboru, Európskeho výboru pre sociálne práva a iných mechanizmov pre stanovovanie a monitorovanie noriem v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu.
10. Perspektíva členstva v EÚ predstavuje významný faktor stability v Európe, ktorý Rada Európy naďalej posilňuje. Európska rada 23. júna 2022 uznala európsku perspektívu Ukrajiny, Moldavskej republiky a Gruzínska. Budúcnosť týchto krajín a ich občanov je v Európskej únii. To dáva nový impulz na dosiahnutie ďalšieho pokroku v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu v týchto krajinách a v širšom regióne.
11. EÚ uznáva dôležitú úlohu Rady Európy pri podpore zosúladovania s európskymi normami a posilňovaní budovania kapacít dôležitých inštitúcií počas reformných procesov na západnom Balkáne a v krajinách Východného partnerstva. EÚ a Rada Európy budú naďalej spolupracovať s cieľom pomáhať kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátskym krajinám na prístup k EÚ dosiahnuť hmatateľný pokrok v ich celkovom reformnom procese smerom k splneniu kritérií členstva v EÚ. Naše spoločné programy v regiónoch zapojených do procesu rozširovania a v regiónoch susedstva budú naďalej podporovať reformné úsilie v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu.

12. Politika južného susedstva Rady Európy a Európske centrum Rady Európy pre globálnu vzájomnú závislosť a solidaritu majú kľúčový význam pre zlepšovanie dialógu a spolupráce medzi severom a juhom, posilňovanie solidarity a podpore stability a demokratickej bezpečnosti v Európe aj v jej susedných regiónoch. Vplyv Rady Európy dnes značne presahuje hranice európskeho kontinentu, keďže mnohé jej dohovory sú globálne otvorené na podpis a viaceré jej mechanizmy sa uplatňujú na celom svete. Európska únia bude naďalej podporovať prístupenie neeurópskych štátov k najvýznamnejším dohovorom Rady Európy, a to aj v oblasti medzinárodnej právnej spolupráce.
13. V roku 2021 dosiahol celkový objem spolupráce medzi EÚ a Radou Európy v rámci spoločných programov 207,4 milióna EUR, pričom ročné príjmy z týchto programov predstavujú 57 % všetkých mimorozpočtových zdrojov Rady Európy. V roku 2019 sa začala nová cesta spolupráce medzi EÚ a Radou Európy, ktorá predstavuje rozpočet vo výške viac ako 17 miliónov EUR v rámci Nástroja technickej podpory Európskej komisie (TSI) a poskytuje podporu členským štátom EÚ pri príprave a vykonávaní administratívnych a štrukturálnych reforiem podporujúcich rast v oblastiach, ako sú ľudské práva, demokracia a právny štát. Táto vynikajúca spolupráca, ktorá sa v posledných rokoch zintenzívňuje, bude pokračovať v súčasnom viacročnom finančnom rámci, ktorý trvá od roku 2021 do roku 2027.
14. EÚ bude v rokoch 2023 – 2024 naďalej patriť medzi najvýraznejších podporovateľov zreformovanej a posilnenej Rady Európy s cieľom zabezpečiť finančnú udržateľnosť a naďalej sa zameriavať na efektívnosť. Bude sa usilovať o lepšie zviditeľnenie cieľov a činností Rady Európy, ako aj konkrétnych výsledkov dosiahnutých prostredníctvom spolupráce medzi EÚ a Radou Európy a o zlepšenie komunikácie o nich, a to aj prostredníctvom častejších spoločných vyhlásení a podujatí na vysokej úrovni zameraných na témy spoločného záujmu. K zlepšeniu tohto zviditeľnenia môže prispieť aj väčšie zapojenie občianskej spoločnosti.

15. V nasledujúcom dvojročnom období sa vzájomne prospešná spolupráca medzi EÚ a Radou Európy bude ďalej rozvíjať prostredníctvom troch hlavných pilierov partnerstva, konkrétne politického dialógu, právnej spolupráce a programovej spolupráce, so zameraním na nasledujúce prepojené a vzájomne sa posilňujúce priority v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu. Obe organizácie sa budú usilovať o zintenzívnenie politického dialógu, a to aj prostredníctvom pravidelných kontaktov na vysokej politickej úrovni, a o vzájomné prispievanie k normatívnemu a politickému vývoju v týchto oblastiach:

## **ĽUDSKÉ PRÁVA**

16. EÚ bude podporovať Radu Európy, Európsky súd pre ľudské práva a systém dohovorov o ľudských právach ako hlavné nástroje na ochranu ľudských práv v Európe. EÚ v tejto súvislosti opätovne potvrdzuje svoj záväzok pristúpiť k Európskemu dohovoru o ľudských právach. Únia bude naďalej konať v partnerstve s Radou Európy pri vykonávaní priorít EÚ v oblasti ľudských práv v rámci svojich vonkajších vzťahov, ktoré sa riadia akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu (2020 – 2024).
17. Zrušenie trestu smrti a odstránenie mučenia a iného zlého zaobchádzania sú nevyhnutné na zabezpečenie ľudskej dôstojnosti. EÚ a Rada Európy budú v spolupráci s občianskou spoločnosťou a mimovládnymi organizáciami naďalej podporovať intenzívnejšiu verejnú diskusiu, činnosti zamerané na zvyšovanie povedomia a propagačné činnosti týkajúce sa trestu smrti a jeho desivého vplyvu na jednotlivcov, rodiny a spoločnosti, odstránenia mučenia a nápravy pre obete. Pevný záväzok dosiahnuť odstránenie trestu smrti na celom svete sa preukazuje vydávaním každoročného spoločného vyhlásenia EÚ a Rady Európy proti trestu smrti.

18. EÚ bude v spolupráci s Radou Európy pokračovať vo svojej práci zameranej na podporu rodovej rovnosti vrátane plného a rovnakého požívania ľudských práv zo strany žien, ako aj posilnenia ich postavenia a účasti, a to v jej členských štátoch aj v jej vonkajších vzťahoch. EÚ bude tiež spolupracovať s Radou Európy v oblasti predchádzania násiliu na ženách a domácejmu násiliu a boja proti nemu. Istanbulský dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu ratifikovalo a vykonáva 21 členských štátov EÚ. EÚ a Rada Európy sa budú snažiť identifikovať synergie medzi právnymi rámcami v oblasti práv žien a politickými záväzkami, ako je program zameraný na ženy, mier a bezpečnosť, a preskúmať spoločné činnosti a programy týkajúce sa žien, mieru a bezpečnosti a rodovej rovnosti, ktoré sa riadia vonkajšou politikou EÚ.
19. EÚ bude pokračovať vo svojom spoločnom úsilí s Radou Európy, ktorého cieľom je dosiahnutie pokroku v oblasti ochrany a presadzovania práv dieťaťa, ako sa stanovuje v stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa, v záveroch Rady o stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa a v novej stratégii Rady Európy v oblasti práv dieťaťa (2022 – 2027): „Práva detí v akcii: od nepretržitého uplatňovania k spoločnej inovácii“. Súčasťou tohto úsilia by mala byť spolupráca zameraná na posilnenie účasti detí na politickom a demokratickom živote, podporu súdnictva zohľadňujúceho potreby detí, podporu integrovaných systémov ochrany detí, ochranu detí pred vystavením škodlivému alebo nezákonnému online obsahu a zabezpečenie spolupráce všetkých príslušných orgánov a služieb pri ochrane a podpore dieťaťa.

20. Rada Európy je kľúčovým partnerom Európskej únie v boji proti sexuálnemu zneužívaniu detí, napríklad stanovila 18. november za Európsky deň ochrany detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním. Únia bude naďalej posilňovať svoju spoluprácu so všetkými príslušnými subjektmi v rámci Rady Európy v priebehu vykonávania svojej stratégie zameranej na účinnejší boj proti sexuálnemu zneužívaniu a vykorisťovaniu detí, ktorá zahŕňa tri hlavné aspekty, a to prevenciu, podporu vyšetrovania a pomoc obetiam. Sexuálne zneužívanie a vykorisťovanie detí je trestným činom, ktorý nepozná hranice. S cieľom zabezpečiť skutočnú globálnu reakciu a zvýšiť globálne normy pre ochranu detí pred týmito trestnými činmi bude Únia naďalej presadzovať a realizovať pristúpenie k Dohovoru o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Dohovor z Lanzarote) a jeho ratifikáciu.
21. Európska únia bude naďalej spolupracovať s Radou Európy a jej Skupinou expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA) v súlade so stratégiou EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025 a so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, s cieľom posilniť prevenciu obchodovania s ľuďmi a reakciu naň, zlepšiť ochranu, podporu a posilnenie postavenia obetí, najmä žien a detí, a posilniť regionálnu spoluprácu v oblasti medzinárodného rozmeru tejto trestnej činnosti.
22. Európska únia bude tiež naďalej podporovať úsilie Rady Európy, pokiaľ ide o ľudské práva migrantov a utečencov, s osobitným dôrazom na ženy a osoby v zraniteľných situáciách, ako sú deti bez sprievodu, LGBTI osoby, osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby, ktoré čelia diskriminácii alebo násiliu. Únia je odhodlaná dodržiavať ľudské práva a procesné záruky vo vzťahu ku všetkým migrantom a žiadateľom o azyl, v neposlednom rade tým, ktorí utekajú pred útočnou vojnou Ruska voči Ukrajine. Svedčia o tom návrhy v rámci Nového paktu o migrácii a azyle spolu s návrhmi týkajúcimi sa prípadov instrumentalizácie migrantov a okamžitej aktivácie smernice o dočasnej ochrane.

23. EÚ a Rada Európy zintenzívnia výmenu názorov a komunikáciu o politikách a iniciatívach na boj proti rasizmu a antisemitizmu. EÚ bude úzko spolupracovať so špecializovanými útvarmi Rady Európy a jej Európskou komisiou proti rasizmu a intolerancii (ECRI) v oblasti boja proti diskriminácii vrátane boja proti antisemitizmu a podpory židovského života v súlade so stratégiou EÚ v oblasti boja proti antisemitizmu a podpory židovského života na roky 2021 – 2030 a so závermi Rady o boji proti rasizmu a antisemitizmu z roku 2022.
24. Bude pokračovať spolupráca medzi EÚ a Radou Európy v oblasti slobody náboženského vyznania alebo viery, a to aj pokiaľ ide o práva osôb patriacich k menšinám vyjadriť svoje náboženstvo prostredníctvom osobitných kultúrnych, tradičných a náboženských praktík alebo ich právo nehlásiť sa k náboženskému vyznaniu v súlade s Chartou základných práv.
25. Osoby patriace k menšinám a zraniteľným skupinám vrátane LGBTI osôb často patria k tým, ktorí sú najviac postihnutí konfliktnými a humanitárnymi núdzovými situáciami. Nevyprovokovaná a neodôvodnená útočná vojna Ruska proti Ukrajine opäť ukázala, že je potrebné urobiť viac, aby sa im poskytla podpora a ochrana. EÚ bude naďalej spolupracovať s Radou Európy v boji proti diskriminácii LGBTI osôb, pričom zvaží spoločné iniciatívy zamerané na podporu ich ľudských práv.
26. Plánujú sa aj spoločné činnosti na posilnenie práv osôb patriacich k iným menšinám, najmä osôb s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom alebo osôb patriacich k rómskym alebo kočovným komunitám<sup>1</sup>.
27. V súlade s príslušnými článkami Európskeho dohovoru o ľudských právach a Charty základných práv Európskej únie, ktoré sa týkajú nediskriminácie, budú EÚ a Rada Európy spolupracovať s cieľom podporovať rešpektovanie rozmanitosti tým, že budú chrániť a presadzovať ľudské práva osôb patriacich k národnostným menšinám v súlade s platnými normami a štandardmi Rady Európy a odporúčaniami Benátskej komisie.

---

<sup>1</sup> Pozri stratégiu EÚ pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025 a akčný plán EÚ proti rasizmu na roky 2020 – 2025.

28. Osobitná pozornosť sa bude venovať aj spoločným činnostiam zameraným na boj proti šíreniu nenávisťných prejavov a trestných činov z nenávisti v Európe online aj offline, ako sa uvádza v oznámení Európskej komisie „Inkluzívnejšia Európa s vyššou mierou ochrany: rozšírenie zoznamu trestných činov v EÚ o nenávisťné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti“, ktoré sa prijalo v decembri 2021.
29. V kontexte hospodárskych a sociálnych práv bude EÚ spolupracovať s Radou Európy na dodržiavaní, ochrane a napĺňaní ľudských práv v súlade s Európskou sociálnou chartou a revidovanou Európskou sociálnou chartou, v ktorých sa kladie dôraz na práva starších osôb, žien, detí, osôb so zdravotným postihnutím a migrujúcich pracovníkov. Hlavné línie spolupráce v tejto oblasti sa zamerajú na podporu dôstojnej práce pre všetkých, a najmä na vykonávanie politiky nulovej tolerance v súvislosti s detskou prácou a odstránenie nútenej práce; zníženie nerovností prostredníctvom boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, podporu všeobecného prístupu k sociálnej ochrane a nediskriminačného prístupu k sociálnym službám; sociálny dialóg; právo na bezpečné a zdravé pracovné podmienky pre všetkých, svet práce bez násilia a obťažovania, ako aj zodpovedné riadenie v globálnych dodávateľských reťazcoch. Spolupráca s Radou Európy pri presadzovaní sociálnych práv sa odráža aj v jej zapojení polročných fór na monitorovanie plnenia záväzkov prijatých na sociálnom samite EÚ v Porte v roku 2021. EÚ bude tiež podporovať účinné vykonávanie Európskej sociálnej charty a jej protokolov a so záujmom sledovať prebiehajúci reformný proces zameraný na zlepšenie systému Európskej sociálnej charty.
30. Európska únia bude ďalej posilňovať dlhodobú spoluprácu so skupinami expertov Rady Európy v oblasti politiky týkajúcej sa krvi, tkanív a buniek, spoločného využívania zdrojov a poskytovania lepšej ochrany darcom aj príjemcom v súlade s ľudskými právami a etickými požiadavkami členských štátov, čím sa zabezpečí lepšia reakcia na potreby verejného zdravia. K tomuto cieľu prispeje aj spolupráca s Európskym riaditeľstvom pre kvalitu liekov a zdravotnej starostlivosti (EDQM).

31. Politické uznanie práva na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie ako ľudského práva, ako sa uvádza v rezolúcii Rady OSN pre ľudské práva 48/13 a rezolúcii Valného zhromaždenia OSN A/76/L.75, je ďalšou kľúčovou témou spolupráce, v rámci ktorej môžu obe organizácie vzájomne prispieť k zvýšeniu informovanosti a prípadnému novému normatívnemu vývoju. EÚ víta prijatie odporúčania Výboru ministrov o ľudských právach a ochrane životného prostredia a podporí jeho vykonávanie, ako aj budúcu prácu Rady Európy v tejto oblasti.
32. EÚ sa bude tiež usilovať o zabezpečenie dlhodobej inštitucionálnej a finančnej stability Dohovoru o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (Bernský dohovor), ktorého je Únia zmluvnou stranou a v ktorom sa zdôrazňuje význam zodpovednej a udržateľnej starostlivosti o prírodu, ktorá bude prínosom aj pre blahobyť ľudstva.
33. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine úplne jasne zdôrazňuje kľúčovú úlohu nezávislých a dôveryhodných médií, najmä v čase konfliktu, a poukazuje na zraniteľnosť pracovníkov médií, ktorí podávajú správy o vojne a z vojnových zón. Európska únia bude v spolupráci s Radou Európy naďalej riešiť výzvy, ktoré ovplyvňujú nezávislosť a životaschopnosť médií, poškodzujú rozmanitosť, ohrozujú bezpečnosť novinárov a iných pracovníkov médií a oslabujú dôveru verejnosti v informácie. EÚ posilní komunikáciu s Radou Európy s cieľom zlepšiť spoluprácu v oblasti slobody prejavu, slobody médií, bezpečnosti novinárov a boja proti manipulácii s informáciami, dezinformáciám online a offline a strategických žalôb proti verejnej účasti a s cieľom prispieť k efektívnejšej koordinácii medzinárodných iniciatív, aby sa zabránilo riziku duplicity. EÚ odporúča delegáciám EÚ, aby sa prihlásili na odber upozornení platformy Rady Európy pre ich konkrétnu krajinu na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov, ako aj na podporu zmysluplnej účasti občianskej spoločnosti, ochrany obhajcov ľudských práv a slobody združovania a pokojného zhromažďovania.

34. EÚ bude naďalej podporovať prácu národných inštitúcií pre ľudské práva, obhajcov ľudských práv a nezávislých organizácií občianskej spoločnosti vrátane organizácií pod vedením žien a mládeže a bude spolupracovať na zabezpečení ich účinnej a zmysluplnej účasti na procesoch Rady Európy. Spolupráca s Radou Európy je dôležitá, aj pokiaľ ide o mechanizmy EÚ, ako je napríklad mechanizmus Protect Defenders (Ochrana obhajcov).
35. V oblasti ľudských práv a umelej inteligencie bude Európska únia naďalej spolupracovať s Radou Európy s cieľom zabezpečiť zodpovedný prístup k vývoju, návrhu a uplatňovaniu umelej inteligencie zameraný na ľudské práva. V rámci Výboru pre umelú inteligenciu bude EÚ prispievať k vypracovaniu právne záväzného nástroja prierezovej povahy v oblasti umelej inteligencie, ktorý bude založený na normách Rady Európy v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu a ktorý bude stimulovať inovácie a zároveň sa bude snažiť zabezpečiť súlad nástroja Rady Európy s existujúcim *acquis* EÚ a navrhovaným aktom o umelej inteligencii, pričom zohľadní vývoj počas legislatívneho procesu.
36. V súčasnom geopolitickom kontexte bude Európska únia naďalej venovať plnú pozornosť a podporu aj situácii v oblasti ľudských práv v oblastiach dlhotrvajúceho konfliktu.

## **DEMOKRACIA**

37. EÚ sa snaží chrániť a posilňovať demokraciu na celom svete tým, že prispieva k *budovaniu odolnejších demokratických* systémov. Ako sa uvádza v globálnej stratégii EÚ, podpora demokracie navonok je v strategickom záujme Únie a prispieva ku kľúčovým aspektom spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (mier a bezpečnosť, multilateralizmus, rozvoj, migrácia).

38. V záveroch Rady o demokracii z roku 2019 a akčnom pláne EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 sa konštatoval náročný a neustále sa zhoršujúci kontext pre demokraciu na celom svete. EÚ bude spolupracovať s Radou Európy s cieľom bojovať proti manipulatívne zasahovaniu vrátane dezinformačných kampaní a riešiť existujúce výzvy v oblasti demokracie podporou digitálnej gramotnosti, občianskeho vzdelávania a väčšej transparentnosti a inkluzívnosti demokratických procesov.
39. EÚ vo významnej miere profituje z odborných znalostí Benátskej komisie, najmä z jej odborných znalostí v oblasti zlepšovania ústavných noriem a volebného práva. EÚ sa bude snažiť posilniť svoju spoluprácu s Benátskou komisiou a jej sekretariátom pri podpore volebných reforiem vrátane reforiem na základe odporúčaní volebných pozorovateľských misií EÚ.
40. V oblasti vzdelávania budú EÚ a Rada Európy pokračovať v plodnej spolupráci prostredníctvom viacerých úspešných hlavných projektov zameraných na potrebu zabezpečiť účinný, rovnaký a inkluzívny prístup ku kvalitnému všeobecnému vzdelávaniu pre všetkých vrátane rómskych detí<sup>2</sup>. Význam spolupráce ďalej umocňujú potreby ukrajinských detí, ktoré našli útočisko v krajinách Európskej únie. EÚ bude naďalej podporovať Stredisko pre monitorovanie výučby dejepisu v Európe prostredníctvom projektu HISTOLAB, čím sa posilní význam úlohy výučby dejepisu pre zachovanie demokracie v Európe, ako aj posilňovanie pocitu európskej identity a občianstva.
41. EÚ a Rada Európy budú naďalej spolupracovať na rozvoji inkluzívneho, inovatívneho a vzájomne prepojeného európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, a to najmä presadzovaním demokratických zásad a ľudských práv.

---

<sup>2</sup> V súlade s európskym strategickým rámcom vzdelávania a strategickým rámcom EÚ pre rovnosť, začlenenie a účasť Rómov.

42. V oblasti výučby jazykov sa spoločná práca, ako napríklad súčasná dohoda o spolupráci s Európskym centrom Rady Európy pre moderné jazyky, zameriava na podporu rovnosti a nediskriminácie prostredníctvom vymedzenia spoločného európskeho prístupu k výučbe jazykov. Zameriava sa aj na kvalitné vzdelávanie študentov z radov migrantov – vysoko rozvinuté jazykové kompetencie sa stávajú kľúčovými prierezovými kompetenciami na podporu vzdelávania, integrácie, zamestnateľnosti a sociálnej súdržnosti. Viacjazyčné vzdelávanie je dôležité pre podporu demokracie a inkluzívnej účasti všetkých občanov vrátane osôb patriacich k menšinám.
43. Medzi EÚ a Radou Európy existuje dlhodobá a účinná spolupráca v oblasti mládeže. Partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy zamerané na mládež podporuje politiky zacielené na účasť mládeže v celej škále oblastí vrátane podpory vzdelávania a poskytovania vhodných nástrojov pre mladých ľudí so zreteľom na digitálnu transformáciu. V roku 2023 prispeje partnerstvo zamerané na mládež k odkazu Európskeho roka mládeže 2022 a k dosiahnutiu jeho cieľov. Ďalším príkladom tejto spolupráce je vykonávanie európskeho programu práce s mládežou, ktorý poskytuje strategický rámec na posilnenie a formovanie rozvoja práce s mládežou. EÚ bude naďalej spolupracovať s Radou Európy s cieľom posilňovať postavenie mladých ľudí, pričom uznáva ich kľúčovú úlohu pri tvorbe politík. V polovici roka 2023 začnú tieto dve partnerské inštitúcie dialóg s cieľom vypracovať nový pracovný plán partnerstva medzi EÚ a Radou Európy zameraným na mládež na obdobie rokov 2024 – 2025. EÚ zváži možnosti spolupráce s Radou Európy v rámci Európskeho roka zručností 2023.

44. Cenným nástrojom na podporu ľudských práv a blahobytu európskych občanov môže byť šport, najmä v období po pandémii. EÚ bude pokračovať v konštruktívnej spolupráci s Radou Európy na mnohých témach spoločného záujmu v tejto oblasti, ako je boj proti nenávisným prejavom v športe a bezpečný šport. Európska únia úzko spolupracovala s Radou Európy na prijatí Dohovoru o manipulácii športových súťaží (Macolinský dohovor), podporuje jeho cieľ a zásady a potvrdzuje význam boja proti manipulácii športových súťaží. EÚ sleduje aj pokrok v práci vykonávanej v rámci Dohovoru o integrovanom prístupe k ochrane, bezpečnosti a usporiadateľským službám na futbalových zápasoch a iných športových podujatiach (Dohovor zo St. Denis).
45. Kľúčovým faktorom pri dosahovaní udržateľného rozvoja je dodržiavanie kultúrnych práv. EÚ bude naďalej spolupracovať s Radou Európy pri presadzovaní prístupu ku kultúrnym a umeleckým činnostiam a pri chápaní kultúry a medzikultúrneho dialógu ako základu modernej spoločnosti, ktorá vytvára podmienky na vyjadrenie, zachovanie a rozvoj odlišných identít. Kultúrna rozmanitosť je základnou hodnotou demokracií a spoločností založených na rešpekte a mierovom spolunažívaní. EÚ a Rada Európy by mali pokračovať v spolupráci s cieľom vytvoriť podmienky, ktoré posilňujú kultúrnu rozmanitosť, tvorivosť a náležité uznávanie práv autorov a umelcov a podporujú zhodnocovanie kultúrnych objektov a služieb.
46. EÚ bude naďalej spolupracovať s Radou Európy pri organizovaní Dní európskeho dedičstva s cieľom zvýšiť povedomie európskych občanov o ich spoločnom kultúrnom a prírodnom dedičstve a povzbudiť ich, aby sa aktívne zapájali do ochrany tohto dedičstva pre súčasnú a budúce generácie. Mali by sa preskúmať možnosti spolupráce v oblasti ochrany kvality a rozmanitosti krajiny v rámci verejnej politiky, najmä v rámci ustanovení Dohovoru Rady Európy o krajine týkajúcich sa medzinárodnej spolupráce a s prihliadnutím na právne predpisy EÚ a prebiehajúce iniciatívy. Ochrana a zachovávanie kultúrneho a prírodného dedičstva, ako aj ochrana a podpora jazykovej a kultúrnej rozmanitosti sú základom predchádzania násilnému extrémizmu, boja proti dezinformáciám a vytvárania pozitívneho dialógu a začlenenia.

47. EÚ a jej členské štáty uznávajú úlohu Rozšírenej čiastočnej dohody Rady Európy o kultúrnych trasách pri podpore európskej identity a občianstva prostredníctvom znalostí a povedomia o spoločnom európskom dedičstve, vytvárania kultúrnych väzieb a nadviazania dialógu v rámci Európy, ako aj s inými krajinami a regiónmi. Budú naďalej podporovať potenciál kultúrnych trás Rady Európy pre kultúrnu spoluprácu, udržateľný územný rozvoj, sociálnu súdržnosť a európsku jednotu.

## **PRÁVNÝ ŠTÁT**

48. Úloha Rady Európy v oblasti odborných znalostí a referenčného porovnávania je zásadne dôležitá v kontexte ročného balíka EÚ týkajúceho sa rozširovania a európskeho mechanizmu právneho štátu vrátane prípravy ďalších vydaní výročnej správy o právnom štáte, porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície a neustáleho zlepšovania nástrojov EÚ zameraných na ochranu právneho štátu. Spolupráca s Benátskou komisiou, skupinou GRECO, CEPEJ a všetkými ostatnými príslušnými orgánmi Rady Európy zostane v nadchádzajúcich rokoch najvyššou prioritou.
49. Závazok EÚ podporovať ľudské práva, demokraciu a právny štát sa vzťahuje aj na kandidátske krajiny, potenciálne kandidátske krajiny a susedstvo EÚ, kde bude EÚ pokračovať v spolupráci s Radou Európy s cieľom podporovať krajiny pri vykonávaní základných reforiem a odbornej prípravy, pokiaľ ide o spravodlivosť, boj proti korupcii, presadzovanie ľudských práv a úlohu slobodných a nezávislých médií a občianskej spoločnosti, a v súvislosti s kandidátskymi krajinami a potenciálnymi kandidátskymi krajinami monitorovať pokrok dosiahnutý v týchto oblastiach v súlade – vo vhodných/relevantných prípadoch – s posilnenou metodikou prístupového procesu.
50. EÚ bude tiež pokračovať v úzkej spolupráci so skupinou GRECO s cieľom podporiť vykonávanie noriem na posilnenie boja proti korupcii a s výborom MONEYVAL v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí. EÚ bude naďalej spolupracovať s Radou Európy s cieľom podporovať úsilie o posilnenie právneho štátu a bojovať proti korupcii v oblasti rozširovania a susedstva EÚ, budovať kapacity v oblasti predchádzania korupcii a jej potlačania, boja proti praniu špinavých peňazí a zabezpečenia účinných súdnych reakcií.

51. V súlade so Stratégiou EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025 a akčným plánom EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025, v ktorých sa stanovuje politický rámec a priority politiky EÚ v oblasti drog na nadchádzajúce roky, bude EÚ pokračovať v úzkej spolupráci so skupinou Rady Európy pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti drog a závislostí (skupina Pompidou) s cieľom poskytovať znalosti, podporu a riešenia pre účinné politiky v oblasti drog založené na dôkazoch, ktoré plne rešpektujú ľudské práva.
52. Terorizmus a násilný extrémizmus predstavujú vážne ohrozenie ľudských práv, demokracie a právneho štátu. EÚ je odhodlaná úzko spolupracovať s Radou Európy na zlepšení svojej trestnoprávnej reakcie v oblastiach, ako je radikalizácia, ktorá vedie k terorizmu a násilnému extrémizmu, a reintegrácia a rehabilitácia páchatel'ov teroristických činov. Osobitná pozornosť sa bude venovať zneužívaniu internetu extrémistami a teroristami a radikalizácii vo väzniciach.
53. V oblasti boja proti počítačovej kriminalite bude EÚ pokračovať v spolupráci s Radou Európy v rámci Budapešťianskeho dohovoru o počítačovej kriminalite a jeho dodatkových protokolov. Bude podporovať Budapešťiansky dohovor ako rámec pre medzinárodnú spoluprácu a budovanie kapacít.
54. V oblasti nezákonného obchodovania s kultúrnymi objektmi bude EÚ spolupracovať s Radou Európy, pokiaľ ide o Dohovor Rady Európy o priestupkoch týkajúcich sa kultúrnych statkov (Dohovor z Nikózie), a to aj so zreteľom na zásady a povinnosti stanovené v Medzinárodnom dohovore UNESCO z roku 1970 o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov. EÚ bude presadzovať dohovor a jeho ciele v snahe predchádzať nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi statkami a ich ničeniu a bojovať proti nim, najmä v súvislosti s nadchádzajúcim akčným plánom EÚ na boj proti obchodovaniu s kultúrnymi objektmi.
55. EÚ bude spolupracovať s Radou Európy na podpore iniciatív OSN a iných multilaterálnych iniciatív týkajúcich sa právneho štátu.